

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gasparis Lechneri E Societate Iesv Theologi. Sodaliv Partheniv. Siue Libri Tres Qvibvs Mores Sodalivm Exemplis Informantvr

Lechner, Kaspar

Dilingæ, 1628

XVI. Alios à vitijs reuocant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51916)

420 LIB. II. CAP. XVI.

tum Goa die ipso nostri Salvatoris
Sanctissimo ortui sacro 1607.

PRÆFECTVS

Dominicus delguadi

Primus assistens

Damianus Collaca

Secundus Assistens

Iacobus ab Abreu

Secretarius

Andreas Loduicus &c.

Atq; ab hoc confinio ad ea tran-
seamus opera explicanda, quæ in a-
nimis curandis Sodales præstiterunt.

CAPVT XVI.

ALIOS A VITIIS

renocant.

*Cur alij
a peccā-
do retra-
hendi
sint.*

Quisquis vel Inferorum tormen-
ta rectè apud animum suum
inspexit; vel acerbam Christi ple-
namque opprobrij necem expendit;
simul

simul quot eo infelices habenis im-
missis irruant exputavit, non potuit
non vehementer animo commoue-
ri, tanti sanguinis precium ferè apud
innumeros perire; & passim præcipi-
tes abripi in æterna mala mortalium
plurimos. Vnde non pauci reperti
sunt, quorum pectora Christi sanguis
tetigit, qui eo omnem vim suam in-
tenderunt, vt infaustissimo cursui
hominum sese obijcerent, & à vitijs
flagitijsq; perpetrandis reuocarent.
In quibus & Sodales nomen professi
sunt suum, vt exemplis nunc planum
faciam. Quid ni enim hi facerent
Magnæ Matris filij, quod eorum pri-
mo genitus frater morte etiam indi-
gnissima fecisset?

I.
II.
III.

I. In illis prouincijs, quas vitio-
rum omnium scaturigo hæresis infe-
cit, præcipuum est Sodalium studi-
um singulis annis aliquot ab ea peste
ad sanio rem mentem deducere; vt
possim hic exemplis supersedere.
Vnum id admiratus sum ab vno So-
dale Calissiensis, oppidum integrum

Hæreti-
cos con-
uertunt.
C10.
100VI.

atoris
us
xc.
a tran-
æ in a-
erunt.
IIS
rmen
suum
ti ple-
endit;
simul

cohortando in rectam viam pertractum esse.

*A libidine
nereds.
cunt.
CIC.
I D C V I.*

II. A turpi libidine aut reuocatos aut ne inferrentur, maturè monitos multos inuenio. Granata quidam cum inhonestæ vitæ foemina pactus est magnâ pecuniâ, vt nocte saltem vnica à turpi se quæstu faciendo cohiberet. Accepit conditionem mulier: sed vt genus id omne inconstans est, lupanari tum egredi noluit. Nocte illa conceptus à lucerna ignis dormientis manum grauius adussit; quo illa facto fidei admonita è turpi obsequio se expediuit.

*An. CIC.
D L X X X
V I I I.*

III. Panormi Sodalis perductam ad se puellam reiecit, ac cum intelligeret maleuada egestate tam foedè lenocinium exercitum fuisse, pecuniam ipse obtulit, vt à flagitio desisterent. Ne aliæ tale quid meditarentur, vna nuptui, duæ in claustra sacra datae sunt cum dote liberali. Senem quendam egenum stipe larga obiecta, quidam Bariensis Sodalis à filia lenocinio auertit.

*CIC. I D
I X C.*

IV. Su.

IV. Supramemoravi, qua Gra- CIO.
 natenses industria pauperum ino- INCYII.
 piam sublevent: subtexam hic qua
 arte à foedo libidinis cæno multos
 extrahant. Diebus festis ad lupanar
 se conferunt, vbi ad multam no-
 ctem pijs inter se colloquijs, sancto-
 rum librorum lectioni & precatio-
 nibus vacant, magna hominum vti-
 litate. Nam præterquam quod multis
 impedimento sunt, quo minus pra-
 uas libidines expleant, ex ipsis eti-
 am mulierculis decem è cœno illo
 extraxerunt siue maritis redditas, si-
 ue tutos in locos receptas. Atque vt
 melius & commodius pias exerci-
 tationes obirent, ad prostibuli ia-
 nuam sanctissimum Crucis signum,
 solenni dedicatione, suavi sympho-
 niæ ac vocum harmonia, funali-
 bus quam plurimis accensis, in-
 decente loco defixerunt: & quo me-
 liore auspicio res gereretur, totam
 dedicationis vesperam, noctemque
 consequentem precatione traduxe-
 runt. Spectaculum bonis quidem
 cer-

VI.
 pertra-
 euoca-
 è moni-
 ta qui-
 emina-
 nocte
 tu faci-
 nditio-
 nne in-
 redi no-
 lucerna
 nis ad-
 onita
 ductam
 intelli-
 m foede
 , pecu-
 io defi-
 litaren-
 ra sacra
 Senem
 a obie-
 is à filia
 IV. Su-

certè iucundissimum fuit, qui impurissimam haram in aram, execrationem in sacrarium conuersam oculis vsurpabant; contrà impuris plusquà lupatum frænum, quo à foedis conatibus retracti non pauci fuere. Festinabat inter alios ad sacra Veneris libidine furens, animique impotens miles: hic cum à Sodalibus iterum iterumque ab incæpto verbis temueretur, iracundia percitus tumultuari ac clamare cæpit; accurrit illico simili œstro correpta militū turma: tum vnus præ reliquīs ferocior, diris se deuouit, ni morte illum multaret, qui sibi ac socijs ad impura vota properantibus obistere auderet. Terreri minis primùm Sodales; sed mox animo resumpto ante Crucem in genua procumbunt, Deumque ad causam suam agendam tuendamque aduocant. Nec irritæ fuere preces. Nam is ipse qui tumultui primus occasionem dederat, mutatus repente illo Sodalium spectaculo ad eos transfugit, gladioque exerto & pal-

pallio clypei in modum sinistrae ap-
tato, viam reliquis ad facinus inter-
clusit, diuinæ offensæ ultor factus,
qui hostis aduenerat. Verum neque
his contenti Sodales, precio etiam
iniurias in Deum redimere tentarunt.
Die namque qui Diuæ Magdalenaë
sacer est, eam pecuniæ vim eiusmodi
mulierculis contulerunt, quam ipsæ
turpi quæstu lucrari potuissent, vt il-
lo die à peccando abstinerent. Nem-
pe etiam hi viderunt, quod B. olim
Ignatius dicitabat, rectè operam lo-
catam ladoremque minimè fuisse ir-
ritum videri debere, qui in huiusmo-
di mulierculis reducendis insumere-
tur, si modo noctis vnus aut diei in-
iurias Deo irrogandas ea ratione a-
uertere liceret. Nam vel vna Dei of-
fensa nimis magnum malum est.

V. Hispali è Clericorum Sodali-
tio quidam diem obiit; qui inter præ-
clarissima sanctè transactæ vitæ ope-
ra, illud quoque effecit, vt Regio edi-
cto prohiberetur, ne festis diebus
vnquam lupanaris fores paterent,
aut

CIO.
IOCIIV.

aut ne meretriculæ in publicū ad illi-
ciendos amatores prodire possent.

CP. 10
XCV.

VI. Neapolitani vectigal annu-
um collocandis honestè ijs, quarum
pudicitia in periculo esset, consti-
tuerunt. Messanenses ære collecto
vagas mulierculas non paucas intra
cænobij claustra, aut connubij limi-
tes conclusere.

CP. 10
CXI.

VII. Quod hi pecunijs impetra-
runt, id apud Sodalem quendam lu-
um, B. Virginis suiq̄ue immemorem,
efficere Sodalitatis Præfectus san-
guine suo laborauit. Nam cum eun-
dem vidisset domum ingredientem,
vt cum Virgine colloqueretur, veri-
tus ne ea consuetudo longius pro-
cederet, quam honestis satis foret,
cum iam antea in ea disturbanda
frustra obnixus fuisset, ad preces cō-
fugit, thoraceq̄ue deposito in seip-
sum sæuiens benè largum sanguinis
imbrem è tergo elicuit, vt impurum
alterius ardorem extingueret. Nec
factum clam habet, sed funiculos,
vt erant, sanguine rotantes alteri,
cuius

cuius res agebatur, obtrudit & : *Disce, inquit, miser, vel fuso sanguine servandam, quam Christus redemit animam. His egomet male me accepi modis, ut imminentem capiti tuo ruinam repellerem.*

VIII. Memoria quoque dignum est facinus Ingolstadiensis Sodalis Propola quidam nefario præconio merces distrahebat varias: in ijs clam turpissimas tabellas venum proponebat, quibus multorum innocentia appulsa naufragium factura videbatur. Noster igitur, quasi ambitiosè merces illiusmodi quæriraret, frequenter adire mercatorem, iam hanc iam illam poscere; pecuniam præsentem numerare. paucis horis totā veneream mercem vnus coëmit, & vulcano exurendam tradidit. Maluit pecunias sibi interire, quam Christo animas: & pænam, quam pictor atque institor meritis fuerat, tabellis inflixit. Quamuis neque pecunia perierit, quæ sic expensa est. neque scelus pictoris impunè fuerit. Illa cælo
 repo-

CID. ID
 CXIII.

reposita è foedissima merce lucrum maximum fecit: pictoris nomē quod à Venere sperauerat; eodem incendio, quo tabulæ, absumptum est.

CIC.

100XXVI.

IX. Dilingæ eundem interitum parabat adolescens pecunijs in eam rem ferè emendicatis; nisi optimos conatus vaferrimus infitor maturius elusisset. Felicius alijs quispiam ex eodem Gymnasio virtutis virum potentem ad frugem reduxit, quod eò plus admirationis habet, quo immaturior ætas fuit, quæ senem sapere docuit Rem Annales Sodalitatis Dilinganæ in hunc modum narrant:

CIC.

100XCII.

Adolescentulum hunc pro sapia antea nobilitate clarum consanguineus suus ad conuiuium forte vocauerat. Hic vir inter epulas militari more, laude alioquin bellica celebratus identidem sacrilegas iaciebat voces, cum puer verborum atrocitate commotus, rogat uti sic iurare dimittat, alioquin nihil gustaturum. Temperat ergo sibi tantisper in gratiam conuina, mox tamen à consuetudine sui oblitus redit ad pristinum

stinum lingua vitium. Puer Sodalitatis
 feriatu ab esu ac meditatiu dndus. in
 pectoris arcano rogat Deiparam fa-
 cundie gratiam. Mirares: puer gram-
 maticis preceptionibus hand satis ad-
 huc instructus, & rudis fandi, incipit
 de vita periculis, de morte, de supremo
 Iudicio, eiusdemq; modi salutaribus
 terroribus tam copiose expediteq; dis-
 serere, vt grandæuus ille mutus auda-
 ciaq; in stuporem versâ, loquentis ab-
 ore penderet attonitus. Ergo velut sti-
 mulo incitatus à mensa se proripere,
 inctare brachium luctantis in speciem
 ac ferientis similis, tandem quasi dis-
 cussa larua fugam inuenire. Parua
 temporis intercapedine conuiniy Pa-
 ter puerum è conclau foras euocat,
 amplectitur, osculatur, veniam orat,
 moliti matatique pectoris edit argu-
 menta, rogat insuper idoneum sibi vi-
 deat confessarium tot flagitijs eluendis
 parem. Sodalitatis victor votique compos
 propere arcessit Sacerdotem, apud quẽ
 senex ille sue delamentatur vite dede-
 cora, & de mensa Christi Sacratissima
 pastus

pastus gratias acturus nepotem adit,
cuius opera sit è tanto salutis discrimi-
ne subtractus. Omnia in hoc factò mi-
raberis: ex infante disertum, puerum
viri Doctorem, cupedias à Delicato
neglectas, militem inbelli herbam por-
rigere, inueteratam lingua insaniam
momento dissipari, ambuisse que ode-
ris, alium denique virum euadere.
non à puero hæc virtus, sed Sapientia
Mater aperuit os mutorum & linguas
infantium fecit disertas.

*Mala to-
lerant, &
benefi-
ciant.*

● IO. IO
IXC.

X. Neque operæ neque expensa-
rum poenitet Sodales, sicubi anima-
rum lucrum appareat. Imo ne ver-
berum aut grau oris mali metu ab-
sterreari se passi sunt, quin in id studi-
um incumberent. Neapolitanus So-
dalis certis vestigijs alterius cuius-
dam flagitium indagauerat: ei vt ob-
staculum opponeret, errantemque
in viam reduceret nullum non lapi-
dem mouit. Id cum alter aduerteret,
vt flagitiosi ferme etiam amentes
sunt, pessimè beneficium rependit,
perditos enim homines precio im-
pulsit,

pulit, qui in fontem verberibus vltique opplerent, & ab aliena ad sui curam reuocarent. Noster patientissimè ictus tulit, & cum posset, apud Magistratum accusare neminem voluit. In Balearibus foeminam ab inhonesta cuiusdam consuetudine abduxerat Sodalis; non impune. nam amasius hominem in templi secretiorem partem seuocatum quasi colloqui vellet, verbis verberibusque pessimè accepit. Quam iniuriam animo ille forti constantique tulit, paratus similia frequenter pati, si causa patiendi saepius sub manum succederet.

XI. Qui heris consilium dedit, quo fugitiuos retinere seruos sine vinculis facile possent, si eorum oramensæ plenæ alligarent, non imprudenter idem suasisset, valicorum ad miseros in bonam frugem corrigendos. Sape enim paupertas vt est omnis graue & miserum, grauium criminum auctor fautrixq; fuit. cum inuitos nacta est hospites, Id adeo Sodalibus

CIO. IO
XCVIII.

Miseros
pascunt,
Et annis
eorum
profund.

libus probè perspectum fuit. Vnde inopum miseræ ea de re quoq; succurrerunt, vt ad peccata reicienda inducerent. Moguntinus rusticanum

CIO. IO
XCIII. hominem nactus, iam diu in peccatorum sordibus iacentem, domum suam deduxit, eiq; & lectum suum concessit humi interim cubitans, & res omnes necessarias subministravit, dum ad totam vitam confessione expurgandam miserum disponeret.

CIO.
IOXCVI. XII. Sodales Vallisoletani sancta hebdomada vniuersam vagorum mendicorumq; multitudinem in templum coegerunt, aduocatoq; magno numero Sacerdotum, inconditam illam vilemque turbam distributa singulis pecuniola ad confessionem inuitarunt. Ad idem prestandum Hispalensis quendam in Nocomio sua humanitate pellexit.

CIO.
IOCIIV. CIO. IOCI. XIII. E Neapolitano Sodalitio quidam norat hominem nefarijs implicatum sceleribus, eiusque conditionis esse, vt in grauiora quotidie facinora erupturus videretur. Eius igitur

igitur salutis avidissimus omnes ver-
 sabat artes, quò infelix ille ex infami
 vitiorum cæno emergeret. Fit ei ali-
 quando per urbem ambulanti ille
 obuius: tam opportuna occasione
 oblata letus noster, blandè hominem
 appellat, *Magna, inquit, res est tuaq̃*
plurimum refert, quam si vis, in proxi-
mo templo tibi aperiam. Adsum, in-
quit alter, dic quæ vis. Eunt in tem-
 plum: Sodalis B. Virginis opem im-
 plorat ad secundum negotij cursum
 promouendum. Tum efficaci oratio-
 ne tantum potuit apud auditorem
 attonitum, vt primo congressu ma-
 nus se victum dare, & ad meliorem
 frugem recipere velle fateretur. *Ve-*
rum, inquit, cum è lucro, quod ex hac
vita ratione mihi prouenit, domus an-
gestias utcunq̃, tolerem, quodnam ho-
nestum vita genus inibo, in quo fame
mibi pereundum non sit? Tunc victo-
 riæ latitia exultans Sodalis, *Pone, in-*
quit, metum: quinque in dies denarios
parare meo mihi labore possum: horum
in duas accipe, teq̃ vitamque tuam

T

tue-

Vnde
 noq; suc-
 eiicienda
 sticanum
 peccato-
 mum su-
 m suum
 itans, &
 ministran-
 confessione
 sponeret.
 ani sancta
 yagorum
 em vnum
 uocatoq;
 m, in con-
 am discri-
 t. confes-
 i prestan-
 in Nolo-
 exit.
 Sodalitio
 farijs im-
 ne condi-
 quotidie
 ar. Eius
 igitur

tuere. Mouit virum non magis obla-
ta lucri vtilitas, quam flagrantissima
Sodalis charitas; manantibus itaque
lacrymis oblatam conditionem am-
plexus, institutam vitæ rationem
omisit.

*Disidē-
tes conci-
liant.*

XIV. Ad hoc caput non impor-
tunè referri arbitror studium Soda-
lium, quo discordes animos atque
in necem aliorum iam efferatos cō-
ponere nisi sunt. Quod in agro Bene-
uentano insigniter aliquando præ-
stiterunt. Cum enim de finibus ob-
orta fuisset contentio, iamque ad
arma & cædes res vtrinque telis ex-
peditis spectaret, Sodales inter vtran-
que aciem Cruce pro se quisque ar-
matus discurrere, & quâ pacis com-
moda differendo, quâ concertatio-
num mala commemorando peruice-
re, vt positis odijs vulnera & necem
in mutuos amplexus mutarint.

*CIO.
10CV.*

XV. In Guamaguensi oppido e-
recta est Sodalitas, in qua duo Pacis
custodes constituuntur, quorum
id est officium, vt rixâ aliqua exorta
inter

inter ciues, illi Sodalitatis patrem
 admoneant, vt tempestiuè malo oc-
 curri possit. De Romano Assumptæ c. 5. §. 7.
 Virginis Sodalitio, ad dissidentes a-
 nimos reconciliandos potissimum,
 instituto, libro superiore perscripsi.
 Alia quotidiana prætereo.

XVI. Omitto tota Sodalitia ad CIO. IO
 vitia corrigenda fuisse constituta. LXXXII.
 Nam & Monte Leonis in Italia & in
 Villa Baionæ & Oueti in Hispania
 Sodalitas erecta est, ad tollendam
 prauam iurandi maledicendiq; con-
 suetudinem. Olyssipone ad tuendam CIO. IO
 pudicitiam muliercularum quas vo- LXXXVI.
 cant Conuersas Sodalitium inicum
 est. Vallisoleti simili instituto peri- CIO. IO
 cula auertunt à pauperculis & for- LXXXIX.
 mos. Cordubense Sodalitium sus- CIO. IO
 cepit curam Canobij, ad quod mu- XCVIII.
 lierculæ resipiscentes confugiunt.
 Animabus Purgatorij Beneuenti spe- Eodem.
 cialibus officijs succurritur à Sodali-
 bus. Et sanè nescio an non animabus
 maiore studio suppetias eant Dua-
 censes Sodales, qui in peruigilijs S.

Martini & Trium Regum catus in-
 unt precesque instituunt, ad vigentia
 noctibus illis vitia auerruncanda. A-
 CI D. pud Baleares duabus Sodalitatibus
 XCXI. addita tertia, quæ Tutelarem sibi ad-
 sciuit Beatissimi partus expectatio-
 nem, atque in eam rem præcipuè in-
 cumbit, vt pueritia Christianis mo-
 ribus exactius instituat; atque ideo
 elementarias scholas adeunt ipsi bini
 voce præmiolisque ad Catecheseos
 amorem studiumque accendunt.

*Alia
 causa,
 cur in
 malis
 corrigendi
 laborandum
 sit.*

I.

II.

Luc. 15.

III.

XVII. Hæc itaque Sodalium pe-
 culiaris diligentia est, vt in rectam vi-
 am melioremque vitam aberrantes
 reducant. Qua in re imitantur illi
 Angelos, quorum præcipuus labor
 est, à peccato clientes suos auertere.
 Et pro certo habeo dicere bonam
 gratiam apud beatos illos spiritus in-
 iturum eum Sodalem, qui ipsorum
 clientem à prauitate reuocat. Si enim
 gaudium est in celo super vno peccato-
 re pœnitentiam agente, qua lætitiæ
 tantæ auctorem mente complecten-
 tur? Denique optima expiandarum
 cul-

culparum nostrarum ratio est, alios *Iacob. 5.*
 à noxis auertere. *Quoniam qui con-*
uertere fecerit peccatorem ab errore viae
suae, saluabit animam eius à morte, &
operiet multitudinem peccatorum.
 Multa debes? expedita est ratio: lu-
 crate alios, & nomina tua dissoluisti.

CAPVT XVII.

COLLOQUENDO

Hortandoque multis pro-
sunt Sodales.

QVanta vis humanæ orationi in-
 sit, perspectum è Rhetorum li-
 bris est. In vtranque partem valet
 eloquentia, seu ad malum incitare,
 seu ad virtutem velit impellere. Imo
 verbo sæpe vno acriter prolato, ma-
 gna animorum inclinatio consecuta
 est. Sed in familiaribus colloquijs *Vis bono-*
 non minor virtus est, ipsa sua simpli- *rum col-*
 citate sese in pectora insinuante ser- *loquioris.*
 mone. Quare vt hac quoque ratione
 auxilio compluribus hominibus ef-